

LIBERALIZACIJA TRŽIŠTA USLUGA

Liberalizacija tržišta usluga ima za cilj poduzetnicima olakšati poslovanje na hrvatskom odnosno europskom unutarnjem tržištu. Takva regulatorna reforma otvara prostor za povećanje gospodarske aktivnosti, produktivnosti, tržišne konkurencije i izvoza te konkurentnije određivanje cijena.

Usluge uključujući desetke odnosno nekoliko stotina djelatnosti i profesija u kojima se stvara značajna većina gospodarske vrijednosti. Među njima su primjerice i profesionalne i poslovne usluge koje bitno doprinose dodanoj vrijednosti industrije.

Manje prepreka

Zato Ministarstvo gospodarstva u suradnji s nadležnim tijelima aktivno radi na horizontalnom poticanju daljnjeg smanjivanja administrativnih prepreka u sektorskim regulacijama raznih usluga i profesija.

Gospodarske koristi poslovanja na europskom unutarnjem tržištu Ministarstvo komunicira sa studentima kao potencijalnim poduzetnicima i poslovnim udruženjima. Više informacija je u prilogu III. na kraju.

Rezultati reforme

Ključan pokazatelj rezultata ove reforme je preko 300 provedenih mjera u 50 djelatnosti i profesija. Time je ostvaren cilj određen kroz NPOO i nacionalne programe reformi.

Od 2019. godine mjere u ovom području provode se kroz akcijske planove za liberalizaciju tržišta usluga, slijedom regulatorne analize profesionalnih usluga od strane Svjetske banke (koju je financirala Europska komisija u okviru programa podrške za strukturne reforme). Pritom je u okviru ukupno 300 mjera provedeno 18 od 20 mjera iz prvog akcijskog plana te 17 od 18 mjera iz drugog akcijskog plana. Više informacija je u prilogu I. na kraju.

Opsežna metodologija

Prema relevantnoj OECD-ovoj metodologiji *Product Market Regulation (PMR)*, ukupna reguliranost hrvatskog gospodarstva i tržišta usluga okvirno je snižena s najviše razine (PMR 2013) na okvirno prosječnu razinu OECD-a (PMR 2018 i PMR 2023).

Pritom su glavne profesionalne usluge (računovođe, arhitekti, inženjeri, agenti za nekretnine i odvjetnici) zajedno regulirane niže od prosjeka EU-a i OECD-a te su unutar deset država članica EU-a po razini dereguliranosti. Navedenom rezultatu doprinose odsutnost licenciranja računovođa te smanjena reguliranost inženjera, arhitekata i agenata za nekretnine.

S druge strane, visoka je reguliranost ljekarni (najviša unutar EU-a i dvostruko iznad prosjeka OECD-a). Također, visoka je reguliranost pravnih usluga (bilježnici i odvjetnici), iako ne odstupaju od usporedivih kontinentalnih zemalja koje su dio EU-a.

Više informacija je u prilogu II. na kraju.

Dokumenti Vlade

Cilj ove reforme je primjenom PMR metodologije *smanjenjem reguliranosti profesija nastaviti poticati konkurenciju na tržištu usluga. Time bi se otvorio prostor za povećanje inovativnosti i produktivnosti gospodarstva, (samo)zapošljavanje i konkurentnije cijene usluga. – Nacionalni program reformi 2020.*

Liberalizacija tržišta usluga također se provodi kako bi se dodatno otvorio institucionalni okvir za potencijalno nove i postojeće poduzetnike iz privatnog sektora profesionalnih usluga. U pogledu očekivanih gospodarskih učinaka, reformom će se dodatno otvoriti prilike za povećanja broja pružatelja usluga, kao i moguća sniženja cijena. – Nacionalni program reformi 2022.

Cilj je ove reforme do kraja 2024. pojednostaviti ili ukinuti dodatne regulatorne zahtjeve privatnom sektoru profesionalnih usluga. Time će se olakšati pristup tržištu usluga te poticanjem konkurencije ostvariti dobrobiti i za poduzetnike i za potrošače.

– Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.–2026. (prilog provedenoj odluci Vijeća)

Provedeno je već kumulativno preko 300 mjera u barem 50 sektora i profesija, čime je reformski cilj ispunjen. U NPOO-u je predviđeno donošenje Trećeg akcijskog plana za liberalizaciju tržišta usluga na osnovi kojega ukupan rezultat prelazi 300 provedenih mjera do kraja 2024., a provedba dodatnih mjera će se nastaviti. Nastavno na već provedene mjere, dodatne reformske mjere koje će osigurati postizanje navedenog cilja uključuju nastavak olakšanja i uklanjanja regulatornih i administrativnih prepreka pristupu tržištu za profesionalne i poslovne usluge. Također, kao temelj za predlaganje i formulaciju mnogih mjera koriste se pokazatelji i rezultati na temelju OECD-ove metodologije Product Market Regulation (PMR). MINGO provodi horizontalnu koordinaciju predlaganja, formuliranja i izvješćivanja o mjerama liberalizacije tržišta usluga, dok su za osiguranje provedbe zakonodavnih prilagodbi sektorskih propisa odgovorna tijela državne uprave nadležna za reguliranje pojedinih profesionalnih usluga. – Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan Republike Hrvatske za razdoblje 2025.–2028.

Institucionalni okvir

Institucionalni okvir koji uređuje pravo poslovnog nastana i slobodu pružanja usluga dijele sve države Europskog gospodarskog prostora (EU+EFTA) kroz Ugovor o funkcioniranju Europske unije (članci 49.–61.). Navedeni okvir za slobodno tržište usluga konkretnije uređuje Direktiva o uslugama koja je prenijeta kroz Zakon o uslugama.

Liberalizacija tržišta usluga provodi se na razini Europske unije i shodno specifičnim reformskim preporukama u okviru Europskog semestra. Uz to, u okviru skupine *Single Market Enforcement Taskforce* (SMET) Europska komisija i države članice dogovaraju inicijative za uklanjanje prekograničnih prepreka slobodi pružanja usluga i poslovanju na unutarnjem tržištu, što je važno i za hrvatske izvoznike u kontekstu pozitivnih gospodarskih učinaka. Više informacija je u prilogu III. na kraju.

Centar unutarnjeg tržišta EU

Centar unutarnjeg tržišta EU pruža podršku lakšem pristupu europskom tržištu objedinjavajući niz institucionalnih alata koje koriste sve EU/EGP države – sve na jednom mjestu. Pritom se koriste dva alata za administrativnu podršku lakšem pokretanju poslovanja i pristupu tržištu usluga:

Jedinstvena kontaktna točka za usluge pruža niz informacija o pokretanju poslovanja na hrvatskom tržištu usluga (registracija poslovnog nastana, sloboda pružanja usluga, uvjeti za obavljanje djelatnosti i dr). Dostupan je i pristup na EUGO mrežu koja i hrvatskim izvoznicima odgovara na pitanja kako poslovati u Europskoj uniji te posebice u pojednim državama članicama. Međuresorno se nastavlja provoditi dodatno pojednostavljenje i digitalizacija procedura ishoda odobrenja za pojedine uslužne djelatnosti. Jedinstvena kontaktna točka za usluge (kao i Kontaktna točka za proizvode) **predstavlja uslugu podrške korisnicima kroz Jedinstveni digitalni pristupnik (*Single Digital Gateway*)**. To je europski projekt koji su sve države članice u suradnji s Europskom komisijom razvile putem portala Vaša Europa, gdje se nalaze poveznice na niz regulatornih i administrativnih informacija za poduzetnike i građane.

Informacijski sustav unutarnjeg tržišta (IMI) je zajednički europski elektronički sustav koji služi za **prekogranično obavješćivanje o (ne)opravdanosti regulatornih zahtjeva za tržište usluga, kako bi se sprječavala neopravdana ograničenja slobode pružanja na hrvatskom odnosno europskom tržištu**. Uz to, IMI služi za **brze prekogranične administrativne provjere podataka vezane uz različita područja, čime se izbjegava prekomjerna birokracija i smanjuju čekanja odgovora od administracije**.

SAŽETI PREGLED PROVEDENIH MJERA

Otvorena prekogranična tržišna konkurencija: U velikoj većini uslužnih djelatnosti domaće je tržište otvoreno konkurenciji s europskog tržišta. Obostrano je unutar Unije omogućena sloboda poslovnog nastana na trajnoj osnovi. Također, u nizu djelatnosti obostrano je omogućena sloboda prekograničnog pružanja usluga na povremenoj i privremenoj osnovi za državljane EU/EGP država, bez obvezne registracije poslovnog nastana, članstva u strukovnoj komori ili polaganja stručnog ispita. Uz to, omogućena je i sloboda poslovnog nastana. Isto tako, u kontekstu pristupanja Hrvatske OECD-u, porezni savjetnici su prva profesija u kojoj je omogućeno slobodno prekogranično pružanje usluga fizičkim i pravnim osobama s prebivalištem u državama OECD-a. Također, otvoreno tržište za OECD i cijeli WTO već je prije omogućeno za arhitekta i inženjere.

Lakše procedure: Pojednostavljeno je, ubrzano i digitalizirano pokretanje poslovanja. Također, u sve više slučajeva su digitalizirane procedure za pristup tržištu usluga i priznavanje kvalifikacija (arhitekti, inženjeri građevinarstva, strojarstva i elektrotehnike, geodeti, porezni savjetnici, revizori, detektivi, auto škole, turizam i ugostiteljstvo, turistički vodiči, intelektualno vlasništvo,

privatno obrazovanje, posredovanje u prometu nekretnina, trgovina, e-trgovina, zdravstvene profesije), a proces digitalizacije se nastavlja. Za niz drugih uslužnih djelatnosti dokumentacija već se može predavati e-poštom, bez obveze biljega, pečata i naknadnog slanja klasičnom poštom. Informacije o zahtjevima za uslužne djelatnosti dostupne su sve na jednom mjestu – bez lutanja među institucijama.

Manje dupliciranja i bez licenciranja: Priznaju se istovrijedna osiguranja od profesionalne odgovornosti iz drugih država EU-a/EGP-a. Olakšan je pristup reguliranim profesijama kroz automatsko priznavanje stručnih kvalifikacija za državljane EU-a/EGP-a, a isto vrijedi i za hrvatske profesionalce na EU tržištu. Sve manje se traže podaci od domaćih pružatelja usluga koje država već ima. Podaci za prekogranične pružatelje usluga uvelike se provjeravaju putem IMI sustava, umjesto da se podaci ponovno traže. Spriječeno je licenciranje računovođa. Ukinuto je ponovno licenciranje građevinara, energetskih certifikatora, revizora i psihoterapeuta te licenciranje turističkih pratitelja, posrednika u zapošljavanju i računovođa. Ukinuta je obvezna komora za voditelje građevinskih radova odnosno inženjere gradilišta. Slično tome, inženjeri tehnologije prometa i transporta imaju pravo upisa u komoru, a ne obvezu, kako je prvotno bilo planirano.

Bez obveze prebivališta i manje potvrda: Arhitekti, inženjeri, geodeti i mnoge druge profesije nemaju više obvezu registracije prebivališta u Hrvatskoj. Arhitekti i geodeti više ne moraju dokazivati da se protiv njih ne vodi kazneni postupak odnosno istraga.

Manje čekanja na licencu: Obvezno radno iskustvo za arhitekte, inženjere i geodete sniženo je na dvije godine, za revizore na četiri godine, za veterinare na šest mjeseci, dok se ne traži više za voditelje turističkih agencija. Smanjeno je obvezno radno iskustvo za bilježnike. Omogućeno je polaganje stručnog ispita za porezne savjetnike kandidatima sa završenim diplomskim odnosno magistarskim studijem i s tri godine relevantnog radnoga iskustva, te kandidatima sa specijalističkim studijem i s pet godina relevantnog radnog iskustva.

Lakše priznavanje za stručne kvalifikacije: Uvedeno je automatsko priznavanje stručnih kvalifikacija iz drugih država EU-a/EGP-a. Uveden je opći sustav priznavanja stručnih kvalifikacija iz trećih zemalja. Europska strukovna kartica izdana za privremeno i povremeno pružanje usluga daje automatsko pravo na obavljanje profesije, bez obveze ispunjavanja dodatnih uvjeta. Osoba koja prvi put želi pružati regulirane profesionalne usluge može o tome elektronički izvijestiti nadležno tijelo ili Jedinostvenu kontaktnu točku za usluge. Zakonski više nije obvezna provjera znanja hrvatskog jezika za profesionalce iz država EU-a/EGP-a, osim kod

profesija u zdravstvu, zbog sigurnosti pacijenata. Propisan je rok od 30 dana u kojemu je nadležno tijelo dužno donijeti rješenje o priznavanju inozemne stručne kvalifikacije nakon provedene dopunske mjere. Smanjene su naknade za prekogranično pružanje usluga kao i priznavanje kvalifikacija inženjera.

Tržišne cijene: Ukidanje obvezujućih fiksnih tarifa omogućilo je slobodno formiranje cijena u nizu profesija i sektora kao što su računovođe, posrednici u prometu nekretnina, arhitekti, inženjeri, revizori, porezni savjetnici, taksisti, autoškole i dr. Omogućeno je fleksibilnije određivanje cijene odvjetničkih usluga, na način da u svim pravnim stvarima odvjetnici mogu sa strankom pismeno ugovoriti rad na bazi satnice prilikom čega nisu obvezni pridržavati se minimalnog iznosa satnice za rad odvjetnika. Ukinuto je komorsko pravo na propisivanje naknada za usluge poreznog savjetništva.

Manje ekskluzivnih prava i više multidisciplinarnosti: Primjerice, uređenjem interijera i krajobraza može se baviti bilo tko, obzirom da to više nije isključivo pravo arhitekata. Omogućeno je sudjelovanje poreznih savjetnika u porezno upravnim stvarima pred upravnim sudovima. Postoji mogućnost multidisciplinarnе suradnje arhitekata, inženjera, agenata za nekretnine, računovođa (i drugih usluga).

Mogućnosti oglašavanja: Arhitekti i inženjeri, porezni savjetnici, odvjetnici, ljekarnici i fizioterapeuti više nemaju zabranu oglašavanja, koja kod mnogih profesija ne postoji.

Bez ograničenja dozvola i ureda: Uklonjena su teritorijalna ograničenja broja dozvola, kao primjerice za autoškole i taksiste. Taksisti mogu ishoditi dozvole u svakoj lokalnoj jedinici. Time je omogućeno širenje poslovanja profesionalaca i njihova nova ulaganja. Također, osnivači auto škola, privatnih arhiva, privatnih visokih učilišta i privatnih znanstvenih instituta više moraju elaboratima dokazivati opravdanost osnivanja. Kao i većina drugih djelatnosti i profesija, arhitekti, inženjeri, revizori i odvjetnici mogu slobodno osnivati nove urede.

Odabir pravnog oblika: U velikoj većini profesija nema više ograničenja pravnog oblika. Zato poduzetnici sami odlučuju žele li poslovati kao fizičke ili pravne osobe. Time su uklonjeni mogući troškovi obvezne promjene primjerice iz fizičke u pravnu osobu. Primjerice, d.o.o. mogu imati i odvjetnici i porezni savjetnici.

Bez ograničenja vlasništva i osnivanja: Kao što je to već prije omogućeno za arhitekte, inženjere i druge profesije, licencirani porezni savjetnici više ne moraju imati barem 51% vlasničkih udjela odnosno članstva u društvu za porezno savjetništvo, već bilo koja osoba. Također, bilo koja fizička i pravna osoba, a ne samo porezni savjetnik, ima osnivačka prava u društvu za porezno savjetništvo (uz barem jednog licenciranog poreznog savjetnika). Također, smanjen je uvjet vlasničkih i članskih udjela za licencirane revizore u revizorskom društvu sa 75 na 51%.

Slobodnije zapošljavanje: Kao i ostale djelatnosti, građevinari i internetske turističke agencije nemaju više obvezu zapošljavanja minimalnog broja radnika, već o tome samostalno odlučuju. Omogućena je sloboda ugovaranja rada u autoškoli na puno ili nepuno radno vrijeme. Voditelj poslovnice internetske turističke agencije ne mora više prijaviti prebivalište u stanu. Ne mora se više u svakoj poslovnici internetske turističke agencije imati zaposlenog voditelja u punom radnom vremenu. Poreznim savjetnicima koji obavlja samostalnu djelatnost ukinuta je zabrana zaposlenja kod druge fizičke ili pravne osobe.

Lakše pružanje odvjetničkih usluga: Hrvatski odvjetnici mogu djelatnost obavljati u trgovačkim društvima u drugim EU državama. U slučaju stupanja u radni odnos izvan odvjetničkog ureda, ne prestaje više pravo na obavljanje odvjetništva hrvatskim odvjetnicima s poslovnim nastanom u drugim EU državama. Podružnice odvjetničkih društava iz EU-a mogu savjetovati i o hrvatskom pravu. Odvjetnicima iz drugih EU država omogućeno je osnivanje odvjetničkih društava u Hrvatskoj, kao i zajedničko obavljanje odvjetništva s hrvatskim odvjetnicima ili odvjetnicima iz drugih država članica, bez čekanja statusnog izjednačenja s hrvatskim odvjetnicima. Moguće je zasnivanje radnog odnosa odvjetnika s odvjetnikom kao poslodavcem koji samostalno obavlja odvjetničku djelatnost, te sa zajedničkim odvjetničkim uredom. Odvjetnik koji bez opravdanog razloga dulje od šest mjeseci ne obavlja odvjetništvo neće se više brisati iz registra. Smanjeni su pojedini administrativni zahtjevi za europske odvjetnike. Ne plaća se više visoka naknada za ponovni komorski upis, dok je za 40% snižena naknada za prvi upis.

DETALJNI PREGLED PROVEDENIH MJERA

Arhitekti

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine / Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje; Zakon o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju; Pravilnik o upisima u imenike, upisnike i evidencije Hrvatske komore arhitekata

1. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.
2. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
3. Omogućeno je automatsko priznavanje kvalifikacije arhitekata iz drugih država Europskog gospodarskog prostora te više načina za ispunjavanje kvalifikacijskih uvjeta.
4. Ujednačena je i snižena naknada za priznavanje stručne kvalifikacije arhitekata na sa 800 na 400 EUR.
5. Smanjenje su naknade za izdavanje potvrde za privremeno i povremeno pružanje usluga arhitekata iz država EU-a/EGP-a.
6. Uklonjena je obvezujuća fiksna i obvezujuća regulacija cijena arhitekata.
7. Nema više ograničenja oglašavanja arhitekata.
8. Ovlašteni arhitekti imaju slobodu osnivanja više od jednog ureda.
9. Ukinuto je ograničenje pravnog oblika za arhitekate urbaniste.
10. Ukinuto je brisanje arhitekta iz registra ukoliko poslove projektiranja i/ili stručnog nadzora građenja ne obavlja više od šest mjeseci u kontinuitetu.
11. Arhitekti nemaju više ekskluzivna prava za obavljanje poslova glavnog projektanta za zgrade (osiguravanje cjelovitosti i međusobne usklađenosti svih projekata za zgrade) već dijeljena prava s inženjerima.
12. Za izradu studije izvedivosti, projekta uređenja interijera i projekta krajobraznog uređenja koji ne sadrži projekt građevine više nije potrebna procedura ovlaštenja.

13. Ukinuta je obveza vježbeničkog staža kroz stručno radno iskustvo pod vodstvom mentora te je dovoljno ispuniti uvjet od 2 godine odgovarajućeg stručnog radnog iskustva.
14. Svi ovlaštteni arhitekti mogu obavljati poslove nostrifikacije (certifikacije) projekata, izradu i potpisivanje projekata te stručni nadzor građenja.
15. Ukinut je zahtjev da protiv arhitekta kao podnositelja zahtjeva za odobrenje ne smije biti pokrenuta kaznena istraga.
16. Ukinuta je obveza da arhitekt iz druge države ima prebivalište u Hrvatskoj.

Inženjeri (građevinarstva, strojarstva i elektrotehnike)

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine / Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje; Zakon o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju

17. Za slanje dokumentacije dostupne su e–usluga ili e–pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.
18. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
19. Smanjene su naknade za prekogranično pružanje usluga inženjera strojarstva, elektrotehnike i građevinarstva iz država EU–a/EGP–a.
20. Smanjene su naknade za priznavanje kvalifikacija inženjera strojarstva iz država EU–a/EGP–a.
21. Uklonjena je obvezujuća fiksna i obvezujuća regulacija cijena inženjera.
22. Dodatno su pojednostavljene neobvezujuće komorske smjernice za standard usluge i norme sati inženjera građevinarstva.
23. Nema više zabrane oglašavanja inženjera.
24. Ovlaštteni inženjeri imaju slobodu osnivanja više od jednog ureda.
25. Ukinuto je brisanje inženjera iz registra ukoliko poslove projektiranja i/ili stručnog nadzora građenja ne obavlja više od šest mjeseci u kontinuitetu.

26. Inženjeri nemaju ekskluzivna prava vezana uz upravljanje troškovima gradnje (već dijeljena prava s arhitektima na dizajn i planiranje, stručni nadzor, certificiranje (nostrifikaciju) projekta i upravljanje projektima gradnje).
27. Poslove voditelja projekta mogu obavljati i osobe koje nisu upisane u evidenciju voditelja projekata.
28. Ukinuta je obveza vježbeničkog staža kroz stručno radno iskustvo pod vodstvom mentora te je dovoljno ispuniti uvjet od 2 godine odgovarajućeg stručnog radnog iskustva.
29. Za izradu studija izvedivosti nije potrebno ovlaštenje.
30. Svi ovlašteni inženjeri mogu obavljati poslove nostrifikacije (certifikacije) projekata, izradu i potpisivanje projekata te stručni nadzor građenja.
31. Ukinuta je obveza da inženjer iz druge države ima prebivalište u Hrvatskoj.
32. Ukinuta je obvezu dostave fotografije za inženjere građevinarstva.

Voditelji radova / inženjeri gradilišta

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine / Zakon o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju

33. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
34. Ukinuto je obvezno članstvo u strukovnoj komori za voditelje radova odnosno inženjere gradilišta.
35. Ukinuto je obvezno osiguranje od profesionalne odgovornosti za voditelje radova odnosno inženjere gradilišta.

Graditeljstvo: građenje, upravljanje projektom, ispitivanje dijelova građevine i ispitivanje građevnih proizvoda

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine / Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje; Zakon o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju

36. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
37. Ukinuta je procedura licenciranja za izvođače – građevinska poduzeća (izvođač pritom mora biti registriran za građenje, odnosno izvođenje radova i mora imati zaposlenog voditelja za radove koje izvodi).
38. Ukinuta je obveza zapošljavanja minimalnog broja radnika koji obavljaju poslove građenja (napomena: gradnja je projektiranje i građenje), pa izvođači građevinskih radova samostalno odlučuju koliko im je radnika potrebno.
39. Osobe koje obavljaju djelatnost ispitivanja dijelova građevina nemaju više obvezu akreditacije.
40. Upola je snižena naknada za rješenje o ispunjavanju zahtjeva glede ocjenjivanja i provjere stalnosti svojstava građevnih proizvoda.
41. Olakšano je pružanje usluga u graditeljstvu zbog pojednostavljenja i sniženja troškova procedure ishoda odobrenja građevinske dozvole.

Energetski certifikatori

Ministarstvo graditeljstva, prostornoga uređenja / Zakon o gradnji

42. Za slanje dokumentacije dostupna je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
43. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana.
44. Otprilike upola je snižena cijena izobrazbe za energetske certifikatore u 4 institucije čime je omogućena konkurencija cijena.
45. Smanjeno je obvezno radno iskustvo za diplomirane inženjere (s 5 godina obrazovanja) s 5 na 2 godine i za inženjere (s 3 godine obrazovanja) s 10 na 5 godina, čime se olakšava pristup licenciranju.
46. Ukinuta je obveza ovjere dokumenata kod javnog bilježnika prije započinjanja energetskog certificiranja zgrada.
47. Energetskim certifikatorima je snižena naknada za ishoda odobrenja ovlaštenja.
48. Ukinuta je procedura re-licenciranja svakih 5 godina, čime ukidaju dodatni proceduralni troškovi.

49. Ukinuto je obvezno osiguranje od profesionalne odgovornosti.
50. Ukinuta je obveza dostave dokaza da osoba nije kažnjavanja.
51. Implementirana je funkcionalnost provjere autentičnosti dokumenata energetskeg certifikata putem QR koda.
52. Ukinuta je obveza poznavanja hrvatskog jezika razine B2 za energetske certifikatore koji pružaju usluge na privremenoj i povremenoj osnovi.
53. Ukinuto je izdavanje ovlaštenja za energetske certifikacije pravnim osobama.
54. Omogućeno je elektroničko podnošenje zahtjeva za dobivanje ovlaštenja za energetske certifikacije.

Inženjeri geodezije

Državna geodetska uprava / Zakon o geodetskoj djelatnosti

55. Za slanje dokumentacije dostupne su e–usluga ili e–pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
56. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственој kontaktnој točki ili izravno nadležnom tijelu.
57. Procedura licenciranja je pojednostavljena.
58. Obvezno radno iskustvo sniženo je na dvije godine.
59. Nema ograničenja pravnog oblika za geodete.
60. Ukinuta je obveza posjedovanja geodetske opreme i prostora kao uvjet za pružanje usluga.
61. Nema ograničenja oglašavanja geodeta.
62. Ukinuta je obveza dostave dokaza o prebivalištu geodeta u Hrvatskoj.
63. Ukinuta je obveza dostave dokaza da se ne vodi kazneni postupak protiv geodeta.
64. Ukinuta je obvezatnost smjernica Hrvatske komore ovlaštenih inženjera geodezije u pogledu vremenskog opsega potrebnog za obavljanje pojedinog geodetskog posla.
65. Ukinuta je obveza dostave dokaza o nekažnjavanju za pružatelje geodetskih usluga na privremenoj i povremenoj osnovi

66. Ukinuta je obveza dostave fotografije za inženjere geodezije

Inženjeri rudarstva

Ministarstvo gospodarstva / Zakon o rudarstvu

- 67. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinstvene kontaktne točke za usluge te je omogućeno slanje dokumentacije e-poštom. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga.
- 68. Ukinuta je obveza dostave dokaznice o poznavanju hrvatskog jezika za kandidate za rudarske inženjere koji su stručnu spremu stekli u inozemstvu.
- 69. Kandidati za rudarske inženjere mogu ponovno polagati stručni ispit nakon tri mjeseca, umjesto nakon godinu dana.
- 70. Omogućena je elektronička prijava stručnog ispita za rudarske inženjere.

Agenti i posrednici u prometu nekretnina

Ministarstvo gospodarstva / Zakon o posredovanju u prometu nekretnina

- 71. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinstvene kontaktne točke za usluge.
- 72. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda odobrenja ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinstvenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
- 73. Snižena je cijena ispita za agente za posredovanje u prometu nekretnina.
- 74. Formiranje cijene prepušteno je tržištu.

Računovođe

Ministarstvo financija / Zakon o računovodstvu

75. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
76. Ukinuto je zakonski prethodno uvedeno odnosno planirano licenciranje računovođa.
77. Cijene se slobodno formiraju i mogu se pregovarati na tržištu.
78. Omogućeno je da usluge knjigovodstvenih poslova pružaju i osobe sa završenom gimnazijom (pored osoba sa završenom srednjom stručnom spremom za zanimanje ekonomist).

Revizori

Ministarstvo financija / Zakon o reviziji

79. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčena je sloboda poslovnog nastana. Za slanje dokumentacije dostupne su e–usluga ili e–pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
80. Ovlaštenje za rad revizora nema više ograničenje trajanja, odnosno nije ga potrebno produljivati svake 3 godine, čime se smanjuje administrativno opterećenje.
81. Ukinut je uvjet starosti 3 mjeseca potvrde tijela matične države o odobrenju rada revizora.
82. Sa 75 na 51% snižen je zahtjev za minimalni udio ovlaštenih revizora kao članova uprave revizorskog društva.
83. Dovoljno je da se jedan član uprave revizorskog društva služi hrvatskim jezikom, umjesto većine.
84. Sa 5 na 4 godine sniženo je obvezno radno iskustvo prije dobivanja odobrenja za rad revizora.
85. Ovlašteni samostalni revizor je dobio slobodu osnivanja više od jednog revizorskog ureda, čime je uklonjeno ograničenje poslovnog nastana i otvoren veći prostor za širenje poslovanja.

86. Automatski se priznaje istovrijedno osiguranje revizora od profesionalne odgovornosti iz druge države članice EU-a, čime se uklanja obveza ponovnog ugovaranja istog osiguranja.
87. Propisana je suradnja s drugim državama članicama EU-a glede usklađivanja zahtjeva o obrazovnim kvalifikacijama revizora.
88. Zadržano je slobodno formiranje cijena.
89. Omogućeno je oglašavanje revizora.
90. Povezana društva revizorskog društva mogu slobodno pružati određene usluge poreznog savjetovanja revizijskim klijentima od javnog interesa.
91. Revizijskom klijentu se može pružati porezne usluge vezane uz pripremu poreznih obrazaca, pomoć kod poreznih inspekcija, izračun poreza, porezno savjetovanje.
92. Uveden je neovisan javni nadzor revizorskih usluga, bez utjecaja komore.
93. Sniženi su komorski doprinosi i članarina.
94. Snižena je članarina i naknada za ispit.
95. Omogućena je konkurencija cijena i organizatora stručnog osposobljavanja za polaganje revizorskog ispita te je snižen trošak osposobljavanja.

Porezni savjetnici

Ministarstvo financija / Zakon o poreznom savjetništvu

96. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.
97. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
98. Omogućeno je i slobodno prekogranično pružanje usluga za fizičke i pravne osobe s prebivalištem u zemalja OECD-a.
99. Ukinut je zahtjev prema kojem 51% vlasničkih udjela odnosno članstva moraju imati porezni savjetnici u društvu za porezno savjetništvo.

100. Omogućeno je da bilo koja fizička i pravna osoba ima puni opseg osnivačkih prava u društvu za porezno savjetništvo (uz barem jednog licenciranog poreznog savjetnika), umjesto da osnivači mogu biti samo porezni savjetnici.
101. Porezni savjetnicima koji obavlja samostalnu djelatnost ukinuta je zabrana zaposlenja kod druge fizičke ili pravne osobe.
102. Omogućeno je sudjelovanje poreznih savjetnika u porezno upravnim stvarima pred upravnim sudovima.
103. Omogućeno je pravo polaganja stručnog ispita za porezne savjetnike kandidatima sa završenim diplomskim odnosno magistarskim studijem i s tri godine relevantnog radnoga iskustva.
104. Omogućeno je pravo polaganja stručnog ispita za porezne savjetnike kandidatima sa specijalističkim studijem i s pet godina relevantnog radnog iskustva.
105. Ukinuto je zakonsko pravo Komore na propisivanje naknada za usluge poreznog savjetništva.
106. Omogućeno je slobodno formiranje cijena porezno-savjetničkih usluga.
107. Omogućeno je oglašavanje poreznih savjetnika.
108. Ukinuto je ograničenje pravnog oblika društva s ograničenom odgovornošću.
109. Ukinuto je ograničenje prema kojem državljani EGP-a mogu osnivati samo podružnicu za porezno savjetništvo, a ne i drugi oblik sjedišta.
110. Ukinuta je obveza da porezni savjetnik iz EU-a mora odrediti punomoćnika za primanje pismena, ukoliko usluge pruža privremeno i povremeno.
111. Ograničene usluge poreznog savjetovanja mogu slobodno obavljati samostalni ovlašteni revizori i revizorska društva u okviru svoje djelatnosti.
112. Spriječeno je propisivanja višeg iznosa minimalnog kapitala za porezne savjetnike od standardnog za d.o.o.
113. Kvalificirani kandidati izuzeti su iz obveze polaganja dijelova stručnog ispita za porezne savjetnike. Kandidat koji je položio ispit iz predmeta "Računovodstvo, financijski izvještaji i revizija" prilikom polaganja revizorskog ispita, dužan je uz prijavu poreznosavjetničkog ispita dostaviti pisano uvjerenje Hrvatske revizorske komore da je položio taj ispit i da nije izgubio status revizora.
114. Dio stručnog ispita "Porezno pravo u Republici Hrvatskoj" koji se prije polagao samo usmeno polaže se i u pisanom obliku.
115. Definiran je elektronički dostupan i neovisan žalbeni postupak za kandidate koji pristupaju stručnom ispitu za porezne savjetnike.

Odvjetnici

Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije / Zakon o odvjetništvu; Pravilnik o reklamiranju, oglašavanju i web stranici odvjetnika; Tarifa o nagradi i naknadi troškova za rad odvjetnika

116. Za slanje dokumentacije dostupna je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.
117. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, članstva u strukovnoj komori.
118. Ukinuti su prekomjerni zahtjevi u pogledu smanjivanja kriterija za polaganje ispita iz poznavanja pravnog poretka RH koji se odnose na odvjetnike iz država Europske unije, a vezani su uz priznavanje stručnih kvalifikacija za pristup reguliranoj profesiji – odvjetnik ili obavljanju istog u Hrvatskoj.
119. Ukinuti su administrativni zahtjevi za upis u imenik stranih odvjetnika; potvrda o državljanstvu, ovjereni prijevod i dokumentacija koja nije starija od tri mjeseca).
120. Ukinuta je obveza podnošenja obavijesti Hrvatskoj odvjetničkoj komori o namjeri obavljanja radnji u Hrvatskoj (osim kod radnji zastupanja) za odvjetnika iz država Europske unije koji nije upisan u Imenik stranih odvjetnika.
121. Ukinuta je naknada za komorsku upisninu od 5.000 eura prilikom ponovnog ulaska u odvjetničku profesiju, dok je za 40% je snižena naknada za prvi upis u Hrvatsku odvjetničku komoru.
122. Odvjetnici iz drugih država Europske unije mogu u Hrvatskoj koristiti hrvatski naziv „odvjetnik“ tako odabere jedan od dva načina: da položi ispit iz poznavanja pravnog poretka Republike Hrvatske ili da u i Hrvatskoj radi kao odvjetnik pod nazivom zanimanja svoje matične države i nakon minimalno trogodišnje prakse dokaže da je učinkovito i redovito obavljao odvjetnički poziv u Hrvatskoj pod nazivom iz svoje matične države.
123. Omogućeno je zajedničko pružanje usluga odvjetnika s poslovnim nastanom u Hrvatskoj i u drugoj državi Europske unije.
124. Omogućeno je reklamiranje i oglašavanje odvjetnika pod uvjetom da je istinito, činjenično, objektivno i da nije zavaravajuće. Više nije potrebna dugotrajna procedura prethodnog komorskog odobrenja mrežne stranice odvjetnika

odnosno odobrenja promjene mrežnih informacija. Nema više izričito propisanog sadržaja mrežne stranice. Podaci o klijentima mogu se objaviti na mrežnoj stranici samo uz njihovo dopuštenje. Odvjetnici mogu jednosmjerno komunicirati svoje usluge na društvenim mrežama.

125. Omogućeno je fleksibilnije određivanje cijene odvjetničkih usluga, na način da u svim pravnim stvarima odvjetnici mogu sa strankom pismeno ugovoriti rad na bazi satnice prilikom čega nisu obvezni pridržavati se minimalnog iznosa satnice za rad odvjetnika.
126. Podružnicama odvjetničkih društava iz država Europske unije omogućeno je pružanje usluga savjetovanja o pravu Republike Hrvatske, o pravu svoje matične države, o europskom i međunarodnom pravu.
127. Hrvatskim odvjetnicima omogućeno je obavljanje odvjetničke djelatnosti u trgovačkim društvima u drugim državama Europske unije.
128. Odvjetnicima iz drugih država Europske unije omogućeno je osnivanje odvjetničkih društava u Hrvatskoj, bez obveze čekanja da se statusno izjednače s hrvatskim odvjetnicima.
129. Odvjetnicima iz drugih država Europske unije omogućene su strukture za zajedničko obavljanje odvjetništva s hrvatskim odvjetnicima ili odvjetnicima iz drugih država članica, bez obveze čekanja da se statusno izjednače s hrvatskim odvjetnicima.
130. Odvjetničkom društvu omogućeno je osnivanje drugog odvjetničkog društva.
131. Ukinuto je ograničenje broja odvjetničkih ureda koje može osnovati isti odvjetnik.
132. Omogućeno je zasnivanje radnog odnosa odvjetnika s odvjetnikom kao poslodavcem koji samostalno obavlja odvjetničku djelatnost te sa zajedničkim odvjetničkim uredom.
133. Ukinuto je brisanje iz registra odvjetnika koji bez opravdanog razloga dulje od šest mjeseci ne obavlja odvjetništvo.
134. Ukinuto je prestajanje prava na obavljanje odvjetništva hrvatskim odvjetnicima s poslovnim nastanom u drugim državama Europske unije u slučaju stupanja u radni odnos izvan odvjetničkog ureda.
135. U okviru provjere osposobljenosti odvjetnika iz EU država koji u Hrvatskoj namjeravaju djelovati pod nazivom "odvjetnik", razmatrat će se svaki pojedinačni zahtjev te ispit prilagoditi stečenim kvalifikacijama i znanjima kandidata.

Javni bilježnici

136. Skraćeno je radno iskustvo nakon položenog pravosudnog ispita potrebnog za javne bilježnike.
137. Skraćeni su uvjeti obavljanja službe u pravnim poslovima nakon položenog pravosudnog ispita za javne bilježnike.

Inženjeri tehnologije prometa i transporta

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture / Zakon o Hrvatskoj komori inženjera tehnologije prometa i transporta

138. Inženjeri tehnologije prometa i transporta imaju pravo upisa u komoru, a ne obvezu, kako je prvotno bilo planirano.

Taksisti i cestovni prijevoz

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture / Zakon o prijevozu u cestovnom prometu

139. Omogućeni su slobodni i jednaki tržišni uvjeti za postojeće i nove poslovne modele.
140. Omogućeno je slanje dokumentacije putem e–usluge, čime se pojednostavljuje i ubrzava nekoliko postupaka izdavanja dozvola u unutarnjem cestovnom prometu: prijevoz robe; javni prijevoz putnika; posebni oblici prijevoza putnika; obavijest o novom vozilu; odjava vozila; i vozačka dozvola.
141. Omogućeno je slanje dokumentacije putem e–usluge, čime se pojednostavljuje i ubrzava nekoliko postupaka izdavanja dozvola u međunarodnom cestovnom prometu: licenca Zajednice za obavljanje prijevoza putnika u međunarodnom cestovnom prometu; Licenca Zajednice za obavljanje prijevoza robe u međunarodnom cestovnom prometu; dojava o novom vozilu u međunarodnom cestovnom prometu; odjava vozila u međunarodnom cestovnom prometu; i certifikat za vozače izvan EU.
142. Smanjen je broj uvjeta za dobivanje licencije, odnosno ukinuta je obveza trogodišnje škole za KV vozača.
143. Do dozvole se može doći jednostavnije, u roku od 15 dana od podnošenja zahtjeva.
144. Ukoliko se licenca ne izda u navedenom roku, nadležno Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture će u narednih 15 dana donijeti rješenje.
145. Pojednostavljen je sadržaj ispita te je cijena istoga snižena.

146. Maksimalna naknada za licenciju ne može iznositi više od 10 posto mjesečne neto plaće na području jedinice lokalne samouprave koja izdaje dozvolu.
147. Vozač u vozilu može imati samo kopiju dozvole, umjesto originala.
148. Ukinuto je pravo lokalnim jedinicama na ograničenje broja dozvola.
149. Dozvola više ne ovisi o poslovnom nastanu i prebivalištu taksista te se ista može dobiti u bilo kojem broju lokalnih jedinica.
150. Cijene se mogu određivati na tržišnoj osnovi.
151. Vožnja se može naplaćivati i putem elektroničke aplikacije, a ne samo putem taksimetra, što je važno za digitalne platforme u okviru ekonomije suradnje.
152. Taksisti iz drugih država članica EU imaju slobodu poslovnog nastana u Hrvatskoj, kao i oni iz trećih zemalja ako je to uređeno međunarodnim ugovorom.
153. Trgovačkim društvima s poslovnim nastanom u drugoj državi članici EU-a/EGP-a omogućeno je korištenje unajmljenih vozila za cestovni prijevoz tereta koja su registrirana i stavljena u promet u drugoj državi članici.
154. Omogućeno je automatizirano pružanje usluga taksija i cestovnog prijevoza.
155. Prijevozničke usluge u unutarnjem javnom linijskom prijevozu mogu pružati i prijevoznici iz EU-a ili oni koji obavljaju međunarodni cestovni prijevoz.

Auto škole

Ministarstvo unutarnjih poslova / Zakon o sigurnosti prometa na cestama

156. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
157. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčena je sloboda poslovnog nastana.
158. Autoškole mogu samostalno određivati tržišne cijene, bez regulirane minimalne cijene.
159. Ukinuta je mreža autoškola kroz koju se ograničavao dozvoljeni broj autoškola po teritoriju svake županije i ovisno o broju kandidata, uz opravdanje tržišne potrebe.

160. Omogućena je sloboda ugovaranja rada u autoškoli na puno ili nepuno radno vrijeme, kako bi se rad prilagodio tržišnim potrebama.
161. Auto škola smije i izvan sjedišta odnosno u podružnici ili izdvojenom pogonu obrta osposobljavati kandidate za vozače.
162. Autoškole neće morati svakih 7 godina mijenjati aute, odnosno svakih 12 godina autobuse. Dok se tehnička ispravnost uvijek podrazumijeva, autoškole mogu koristiti automobile do 10 godina starosti, a autobuse do 15 godina, što će rezultirati financijskim uštedama.

Trgovina i distribucija

Ministarstvo gospodarstva / Zakon o trgovini

163. Za slanje dokumentacije dostupne su e–usluga ili e–pošta, čime je procedura provjere minimalnih tehničkih uvjeta pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
164. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga.
165. Trgovci više nisu obvezni svake godine atestirati vagu, već svake druge godine.
166. Omogućen je nastavak obavljanja djelatnosti trgovine bez izdavanja novog rješenja o ispunjavanju minimalnih tehničkih uvjeta, čime se omogućava jednostavnije otvaranje novih prodavaonica, bez dodatnog opterećenja.
167. Ukinuta je procedura ishodađa suglasnosti za gradnju velikih trgovačkih centara, uz obrazlaganje gospodarske opravdanosti njihovog otvaranja.
168. Površina skladišta za trgovanje robom na veliko može biti manja od 50 m² (ali ne manja od 25 m²).
169. Omogućeno je da više prodajnih objekata istog trgovca na različitim lokacijama koristi zajedničko skladište.
170. Ukinut je postupak ishodađa suglasnosti za obavljanje djelatnosti trgovine na veliko određenim vrstama naftnih derivata i biogoriva, a time i pristojbe.
171. Ukinuta je i obveza raspolaganja posebno opremljenim skladištima za trgovinu na veliko naftnim derivatima i biogorivima, čime je domaćim trgovcima na veliko i uvoznicima omogućen izravni pristup maloprodajnoj mreži.

Turizam i turistički vodiči

Ministarstvo turizma i sporta / Zakon o pružanju usluga u turizmu

172. Za slanje dokumentacije dostupne je e–usluga ili e–pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.
173. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda odobrenja ili čekaња prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
174. Ukinuta je obveza dokazivanja poslovne sposobnosti kao uvjet za turističkog vodiča.
175. Ukinuti su stručni ispiti za turističke vodiče po svakoj županiji.
176. Ukinuta je obveza dokazivanja, da pravomoćnom sudskom presudom ili rješenjem o prekršaju nije izrečena mjera sigurnosti ili zaštitna mjera zabrane obavljanja poslova turističkog vodiča, dok ta mjera traje, osobi koja želi pružati usluge turističkog vodiča.
177. Ukinuta je obveza dokazivanja osobi, koja želi pružati usluge voditelja poslova, da joj pravomoćnom presudom ili rješenjem o prekršaju nije izrečena mjera sigurnosti zabrane obavljanja poslova turističkog vodiča, dok mjera traje.
178. Ukinuto je reguliranje profesije turističkog pratitelja tj. voditelja putovanja.
179. Ukinuto je ograničenje broja zaposlenih za internet turističke agencije u stambenim prostorima.
180. Ukinuto je ograničenje za internet turističku agenciju da kada posluje u prostoru stambene namjene da u tom prostoru voditelj poslova mora imati prijavljeno prebivalište.
181. Ukinuta je obveza turističkih vodiča i voditelja turističkih agencija iz drugih država EU/EGP za podnošenjem izjave glede stručne kvalifikacije isključivo na propisanom obrascu.
182. Ukinuto je obvezno radno iskustvo za voditelje turističkih agencija.
183. Ukinuta je naknada za polaganje stručnog ispita za voditelje turističkih agencija.
184. Ukinuta je obveza pohađanja predavanja prije polaganja stručnog ispita za voditelje turističkih agencija.
185. Ukinuto je obvezno poznavanja najmanje jednog stranog jezika na razini B2 za voditelje turističkih agencija.
186. Ukinuta je obveza turističkim agencijama da u svakoj poslovnicu ili poslovnom prostoru ima voditelja poslova.

187. Ukinuta je obveza korištenja identifikacijskog koda turističke agencije.
188. Ukinuta je obveza dostave ugovora o turističkom zastupanju turističkih agencija Ministarstvu turizma.
189. Ukinuta je administrativna procedura ishodaenja rješenja o ispunjavanju uvjeta za pružanje usluga turističkih agencija, već je samo potrebno dostaviti obavijest Ministarstvu turizma o početku pružanja usluga.
190. Ukinuta je obveza dokazivanja poslovne sposobnosti kao uvjet za voditelja turističkih agencija.
191. Ukinuta je obveza pohađanja seminara prije stručnog ispita za voditelja poslova turističke agencije.
192. Ukinuta je procedura odobrenja za pružanje usluga na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu.
193. Ukinuta procedura ishodaenja rješenja o odobrenju za pružanje usluga u posebnim oblicima turističke ponude, vezano uz ispunjavanje minimalnih tehničkih uvjeta (seoskom, zdravstvenom, kulturnom, wellness, kongresnom, za mlade, pustolovnom, lovnom, športskom, golf-turizmu, športskom ili rekreacijskom ribolovu na moru, ronilačkom turizmu, športskom ribolovu na slatkim vodama kao dodatna djelatnost u uzgoju morskih i slatkovodnih riba, rakova i školjaka i dr.) i procedura ishodaenja rješenja o ostalim turističkim uslugama (iznajmljivanje pribora i opreme za šport i rekreaciju).
194. Proširen je krug pružatelja usluga zdravstvenih i usluga u kongresnom turizmu.
195. Pružanje turističkih usluga u zdravstvenom turizmu je, osim specijalnim bolnicama i lječilištima, omogućeno i ostalim zdravstvenim ustanovama te sektoru privatnog zdravstva.

Ugostiteljstvo

Ministarstvo turizma i sporta / Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti

196. Za slanje dokumentacije dostupna je e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.
197. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishodaenja odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
198. Ukinut je uvjet prestanka važenja rješenja za ugostiteljski objekt koji ne započne s radom u devet mjeseci.

199. Ukinuta je obveza za iznajmljivače pribavljanja potvrde od ovlaštene zdravstvene ustanove da oni ili netko od članova njihovog domaćinstva koji s njima žive u istoj zgradi, odnosno stanu, nisu evidentirani kao bolesnici od neke zakonski određene zarazne bolesti ili su duševni bolesnici koji zbog svog stanja mogu ometati okolinu.
200. Ugostiteljske usluge može pružati i sektor privatnog zdravstva.
201. Pojednostavljena je procedura ponovne kategorizacije ugostiteljskih objekata a naknada za kategorizaciju smještajnih objekata je ukinuta.

Posredovanje pri zapošljavanju

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike / Zakon o tržištu rada

202. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
203. Ukinuta je obveza ishodaenja dozvole za obavljanje posredovanja pri zapošljavanju.

Psihoterapeuti

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike / Zakon o psihoterapeutskoj djelatnosti

204. Za slanje dokumentacije dostupna je e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
205. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishodaenja odobrenja ili članstva u strukovnoj komori, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
206. Omogućeno je prekogranično priznavanje istovrijednog osiguranja od odgovornosti.
207. Dopusnica nema više ograničeno trajanje.

- 208. Nema ograničenja pravnog oblika.
- 209. Nema ograničenja broja ureda.
- 210. Cijene privatnih psihoterapeuta mogu se slobodno formirati sukladno tržišnim uvjetima.
- 211. Sloboda pružanja usluga savjetovanja se zadržava za bilo koga, dok se psihoterapeutom može nazivati osoba s tom titulom.
- 212. Proširen je opseg sveučilišnih studija čiji je završetak uvjet za pristup struci.

Psiholozi

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike / Zakon o psihološkoj djelatnosti

- 213. Za slanje dokumentacije dostupna je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinstvene kontaktne točke za usluge.
- 214. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda odobrenja ili članstva u strukovnoj komori, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinstvenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
- 215. Ukinuta je mogućnost brisanja vježbenika iz registra ako u roku od tri godine od stjecanja prava ne položi isti.
- 216. Psihologima koji su izgubili pravo na obavljanje djelatnosti zbog neispunjavanja obveze stručnog usavršavanja omogućeno je ponovno stjecanje prava na djelatnost.
- 217. Omogućeno je psihologima koji imaju više od deset godina radnog staža u struci ili položen stručni ispit ili državni ispit II. razine ili akademski stupanj magistra znanosti ili doktora znanosti, a nisu članovi Komore i nemaju priznato pravo na obavljanje psihološke djelatnosti, da u prijelaznom roku od tri godine polože psihološki stručni ispit, bez obveze obavljanja vježbeničkog staža, kako bi stekli ovlaštenje za obavljanje psihološke djelatnosti.

Intelektualno vlasništvo

Državni zavod za intelektualno vlasništvo / Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima

218. Za slanje dokumentacije dostupna je e–usluga i e–pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana.
219. Omogućeno je prekogranično priznavanje kvalifikacija za patentne zastupnike i zastupnike za žigove.
220. Omogućeno je privremeno i povremeno pružanje usluga patentnih zastupnika i zastupnika za žigove, bez obvezne registracije poslovnog nastana pružatelja iz EU–a/EGP–a.
221. Otvorena je mogućnost pružanja usluga patentnih zastupnika i zastupnika za žigove iz OECD–ovog Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija.

Privatni detektivi

Ministarstvo unutarnjih poslova / Zakon o privatnim detektivima

222. Za slanje dokumentacije dostupna je e–usluga ili e–pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinstvene kontaktne točke za usluge.
223. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana i prebivališta, obveze polaganja ispita, poznavanja jezika, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinstvenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
224. Ukinute su pojedine obveze u pogledu posebnih prostorno–tehničkih uvjeta poslovnog prostora za privatne detektive na način da se ne traže više čekaonica, veličina prostora (min. 30 m²) i telefaks.

Veterinari

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva / Zakon o veterinarstvu; Pravilnik o postupku priznavanja stručnih kvalifikacija i uvjetima za privremeno ili povremeno obavljanje veterinarske djelatnosti

225. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
226. Omogućeno je automatsko priznavanje stručne kvalifikacije.
227. Ukinuta je procedura suglasnosti nadležnoga veterinarskog ureda za otvaranje veterinarske ljekarne.
228. Obvezno radno iskustvo za imenovanje ovlaštenim veterinarom smanjeno je s dvije godine na šest mjeseci rada u struci.
229. Ukinuta je obveza dostave potvrde o nekažnjavanju za veterinare.
230. Smanjeno je ograničenje starosti pisanog dokaza o valjanosti veterinarske licence s jednog na šest mjeseci.
231. Ukinuta je obveza dostave dokaza u originalima ili ovjerenim preslikama odnosno ovjerenih prijevoda od strane ovlaštenog stalnog sudskog tumača ukoliko se provjera vrši putem sustava IMI.

Zaštita okoliša

Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije / Zakon o zaštiti okoliša; Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja

232. Omogućeno je slanje dokumentacije putem e–servisa, čime se pojednostavljuje i ubrzava postupak ishodaženja dozvola za prikupljanje, provjeru nepropusnosti, ugradnju i servisiranje rashladnih, klimatizacijskih i dizalica topline koje sadrže ili se oslanjaju na kontrolirane tvari ili fluorirane stakleničke plinove (otopina).
233. Omogućeno je slanje dokumentacije putem e–servisa, čime se pojednostavljuje i ubrzava postupak izdavanja dozvola za uvoz/izvoz, stavljanje na tržište kontroliranih tvari i/ili fluoriranih stakleničkih plinova.
234. Omogućeno je slanje dokumentacije putem e–servisa, što pojednostavljuje i ubrzava postupak ishodaženja dozvola za klima uređaje u motornim vozilima.
235. Omogućeno je slanje dokumentacije putem e–servisa, čime se pojednostavljuje i ubrzava nekoliko postupaka ishodaženja dozvola vezanih uz zaštitu zraka: poslovi praćenja kakvoće zraka; praćenje emisija onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora; provjeru ispravnosti mjernog sustava za kontinuirano mjerenje emisije onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora; i osiguranje kvalitete podataka mjerenja i kvalitete zraka.

236. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
237. Obnavljanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša ne mora se vršiti svake tri godine već svakih pet godina.
238. Ukinuti su uvjeti za radni prostor voditelja stručnih poslova zaštite okoliša.
239. Ukinuta je obveza sudjelovanja i plaćanja troškova stručnog vijeća kod postupka ishodaenja suglasnosti na politiku sprječavanja velikih nesreća u području zaštite.

Privatni muzeji, knjižnice i kazališta

Ministarstvo kulture i medija / Zakon o muzejima; Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti; Zakon o kazalištima

240. Ukinuto je ograničenje pravnog oblika osnivanja privatnih muzeja, knjižnica i kazališta te omogućena sloboda poslovnog nastana privatnih muzeja, knjižnica i kazališta.

Privatni arhivi

Ministarstvo kulture i medija / Zakon o arhivskom gradivu i arhivima

241. Ukinuta je obvezna studija opravdanosti i izvedivosti osnivanja privatnih arhiva.

Privatni pogrebници

Ministarstvo gospodarstva / Zakon o pogrebničkoj djelatnosti

242. Za slanje dokumentacije dostupna je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.

243. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
244. Priznaje se osiguranje od profesionalne odgovornosti iz druge države EU-a.

Mediji i novinski nakladnici

Ministarstvo kulture i medija / Zakon o medijima

245. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga.

Socijalna skrb

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike / Zakon o socijalnoj skrbi

246. Za slanje dokumentacije dostupna je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
247. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.

Dadilje

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike / Zakon o dadiljama

248. Procedura je pojednostavljena i ubrzana.

249. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.

Privatne obrazovne i znanstvene institucije

Ministarstvo znanosti i obrazovanja / Zakon o odgoju i obrazovanju; Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju; Zakon o obrazovanju odraslih

250. Za slanje dokumentacije dostupne su e–usluga ili e–pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
251. Otvaranjem tržišta konkurenciji, privatnim pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčena je sloboda poslovnog nastana, a kod obrazovanja odraslih i sloboda prekograničnog pružanja usluga, kada je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
252. Privatni vrtići i privatne osnovne škole ne moraju više dokazivati opravdanost osnivanja.
253. Privatna visoka učilišta i privatni znanstveni instituti više ne moraju podnositi studiju o opravdanosti osnivanja studijskog programa.
254. Privatna visoka učilišta i znanstveni instituti ne moraju ishoditi mišljenje Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj o potrebi osnivanja.
255. Ukinuta je obveza ishoda suglasnosti za osnivanje visokog učilišta i znanstvenog instituta.
256. Ukinuta su ograničenja ili čekanje od godinu dana za pokretanje novog postupka akreditacije, ako postupak završi negativno.
257. Omogućena je akreditacija združenog studija domaćeg i stranog visokog učilišta uz mogućnost odabira ili priznavanja inicijalne akreditacije preko druge agencije koja je upisana u Europski registar za osiguravanje kvalitete visokog obrazovanja.
258. Za privatna visoka učilišta i privatne znanstvene institute više nema ograničenja pravnog oblika u pogledu fizičkih i pravnih osoba kao osnivača.

Edukacijsko–rehabilitacijska djelatnost

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike / Zakon o edukacijsko–rehabilitacijskoj djelatnosti

259. Za slanje dokumentacije dostupna je e–pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinstvene kontaktne točke za usluge.
260. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinstvenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
261. Omogućeno je prekogranično priznavanje istovrijednog osiguranja od odgovornosti.
262. Ukinuto je određivanje najniže cijene.

Ljekarne

Ministarstvo zdravstva / Zakon o ljekarništvu; Pravilnik o standardima i normativima u pogledu prostora, medicinsko–tehničke opreme i radnika za obavljanje zdravstvene djelatnosti; Pravilnik o početku, završetku i rasporedu radnog vremena zdravstvenih ustanova i privatnih zdravstvenih radnika u ordinaciji u mreži javne zdravstvene službe; Pravilnik o oglašavanju rada ljekarnika

263. Smanjeni su pretjerani minimalni zahtjevi za ljekarničke objekte.
264. Smanjeni su zahtjevi glede oglašavanja ljekarni.
265. Smanjena je regulacija radnog vremena ljekarni.

Fizioterapeuti

Ministarstvo zdravstva / Zakon o fizioterapeutskoj djelatnosti; Odluka o raspisivanju natječaja za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja za djelatnost fizikalne terapije u kući; Pravilnik o načinu oglašavanja djelatnosti fizikalne terapije

266. Smanjeni su zahtjevi glede oglašavanja fizioterapeutskih usluga, uz zadržavanje obveze poštivanja standarda struke.

267. Fizioterapeutima su omogućeni jednaki uvjeti pristupa otvorenim javnim natjecajima za pružanje usluga fizikalne terapije. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje donio je Odluku o raspisivanju natječaja za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja za djelatnost fizikalne terapije u kući.

Zubari

Ministarstvo zdravstva / Zakon o dentalnoj medicini

268. Ukinuta je obveza polaganja stručnog ispita za zubare iz država EU-a.

Serviseri klima uređaja

Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije / Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja

269. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
270. Priznaje se stručni ispit (obvezan prema EU zakonodavstvu) položen u drugoj EGP državi.
271. Obveze polaganja stručnog ispita (koji je obvezan prema EU zakonodavstvu) oslobođene su, zbog sprječavanja dupliciranja, osobe s visokom kvalifikacijom u području strojarstva, sa završenom srednjom strukovnom školom, s položenim majstorskim ispit ili priznatim majstorskim statusom iz područja ugradnje i održavanja ili servisiranja rashladnih i klimatizacijskih uređaja, odnosno osobe koje i prije postupka ishodađenja odobrenja imaju položen stručni ispit.

Privatni zaštitari

Ministarstvo unutarnjih poslova / Zakon o privatnoj zaštiti

- 272. Za slanje dokumentacije dostupne su e–usluga ili e–pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.
- 273. Propisani su jednaki uvjeti pružanja usluga privatne zaštite fizičkim i pravnim osobama iz EU/EGP državama.
- 274. Omogućeno je fizičkim i pravnim osobama iz EU/EGP državama povremeno obavljanje poslova privatne zaštite u trajanju najviše četiri puta godišnje.
- 275. Čuvari mogu biti i osobe sa završenom osnovnom školom.

Kemikalije

Ministarstvo zdravstva / Zakon o kemikalijama

- 276. Ukinuta je procedura ishodajenja odobrenje za obavljanje djelatnosti s opasnim kemikalijama.

Sport

Ministarstvo turizma i sporta / Zakon o sportu

- 277. Za slanje dokumentacije dostupna je e–pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.
- 278. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
- 279. Ukinuto je ograničenja pravnog oblika tako da se sportskom djelatnošću mogu baviti i obrtnici kao fizičke osobe.

Energetika

Ministarstvo gospodarstva / Zakon o tržištu električne energije; Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata; Zakon o plinu; Zakon o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva

280. Pružateljima usluga električne energije i plina iz drugih država Europskog gospodarskog prostora zajamčena je sloboda poslovnog nastana.
281. Ukinuta je kategorija povlaštenih i tarifnih kupaca struje i plina.
282. Ukinuta je obveze proizvođača plina da cjelokupnu proizvedenu količinu prirodnog plina plasira opskrbljivačima na teritoriju Hrvatske.
283. Uveden je slobodan izbor opskrbljivača električnom energijom za punjenje električnih vozila na javnim površinama.

Peljari i nautika

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture / Zakon o hrvatskom registru brodova

284. Olakšano je pružanje usluga nautičkog turizma.
285. Pojednostavljen je postupak oslobađanja broda od obveznog lučkog peljarenja, na način da je u postupku izdavanja odobrenja na zahtjev vlasnika broda, broдача ili kompanije potrebno da brod udovoljava isključivo zahtjevima sposobnosti za plovidbu i da zapovjednik posjeduje Svjedodžbu o oslobađanju od obveznog lučkog peljarenja. U postupak oslobađanja broda od obveznog peljarenja uveden je jedinstveni kriteriji za stjecanje Svjedodžbe neovisno o dužini broda i pojednostavljeni su uvjeti stjecanja Svjedodžbe o oslobađanju od obveznog lučkog peljarenja, tako što je ukinuta podjela na brodove do 50 m dužine i veće od 50 m te je skraćen rok s najmanje 36 na najmanje 12 mjeseci plovidbene službe u svojstvu zapovjednika broda. Produljena je valjanost Svjedodžbe o oslobađanju od obveznog lučkog peljarenja s 2 na 4 godine.

Pošta

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture / Zakon o poštanskim uslugama

286. Pružateljima poštanskih usluga iz drugih država Europskog gospodarskog prostora je omogućena sloboda poslovnog nastana i prekograničnog pružanja usluga.

- 287. Ukinut je monopol na pružanje rezerviranih poštanskih usluga.
- 288. Nema ograničenja pravnog oblika pružanja poštanskih usluga.
- 289. Pojednostavljeno je prekogranično pružanje poštanskih usluga dostave paketa.

Zdravstvena zaštita

Ministarstvo zdravstva / Zakon o zdravstvenoj zaštiti

- 290. Uveden je sustav privatnih ordinacija u primarnoj zdravstvenoj zaštiti.
- 291. Definirana je privatna praksa u ordinaciji bez koncesije tj. vremenskog ograničenja dozvole.
- 292. Privatni zdravstveni radnici mogu pružati zdravstvene usluge i u dislociranom prostoru odnosno području, kao i u posebnom vozilu.
- 293. Olakšan je razvoj usluga privatnog zdravstvenog turizma.
- 294. Zdravstvene usluge u zdravstvenom turizmu mogu pružati zdravstvene ustanove, trgovačka društva za obavljanje zdravstvene djelatnosti i privatni zdravstveni radnici.

Vezani obrti

Ministarstvo gospodarstva / Zakon o obrtu

- 295. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, polaganja ispita, komorskog upisa i poznavanja jezika, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
- 296. Produljeno je ukupno trajanje sezonskog obavljanja obrta sa šest na devet mjeseci.
- 297. Kod vezanih obrta su dovoljne dvije godine radnog iskustva ako osoba ima odgovarajuću srednju stručnu spremu. Potreban je ispit, ali osoba može pružati uslugu i bez ispita, ukoliko osnuje trgovačko društvo.

298. Nije potreban majstorski ispit već samo odgovarajuća srednja stručna sprema za obrtničke profesije kao što su mljekar, pekar, galanterist, fotograf, ljevač, kovač, limar, brodski mehaničar, pećar, mehaničar–poljoprivredne mehanizacije, instalater grijanja i klimatizacije, vodoinstalater, krovopokrivač, glazbalar, graditelj orgulja, tapetar, urar, elektroničar–mehaničar, fasader, soboslikar–ličilac, autolimar, autolakirer, kozmetičar i pismoslikar.

Poslovni nastan

Ministarstvo gospodarstva / Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije

299. Omogućena je elektronička registracija poslovnog nastana putem trgovačkih društava i obrta.

Regulirane profesije

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike / Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija

300. Uveden je opći sustav priznavanja stručnih kvalifikacija iz trećih zemalja.
301. Europska strukovna kartica izdana za privremeno i povremeno pružanje usluga daje automatsko pravo na obavljanje profesije, bez obveze ispunjavanja dodatnih uvjeta.
302. Dopušteno je pružanje reguliranih profesionalnih usluga osobama iz trećih zemalja pod istim uvjetima koji se primjenjuju na državljane Hrvatske (ako ima tri godine stručnog iskustva u istoj profesiji na području države članice koja je priznala stručnu kvalifikaciju stečenu u trećoj zemlji, što dokazuje potvrdom iz te zemlje).
303. Uvedeno je automatsko priznavanje stručnih kvalifikacija doktora, zubara, primalja, farmaceuta i medicinskih sestara iz država članica EU–a koji mogu ostvariti slobodu poslovnog nastana u Hrvatskoj.
304. Za prekogranično pružanje usluga reguliranih profesija omogućeno je podnošenje izjave nadležnom tijelu ili Jedinствenoj kontaktnoj točki za usluge.

Zaklade

Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije / Zakon o zakladama

- 305. Pojednostavljen je i ubrzan postupak osnivanja zaklada.
- 306. Ukinuto je ograničenje vremena osnivanja odnosno trajanja zaklade.
- 307. Zakladu može osnovati domaća ili strana fizička ili pravna osoba, čime nema ograničenja pravnog oblika.
- 308. Više se ne propisuje obveza traženja suglasnosti o svrsi zaklade.
- 309. Zaklade se mogu baviti i gospodarskom djelatnošću odnosno pružanjem usluga.

Prilog I. Izvješće o provedbi prethodnih akcijskih planova za liberalizaciju tržišta usluga

Provedenih 35 mjera uključeno je u rezultat od ukupno 300 provedenih mjera u okviru cijele reforme.

Drugi akcijski plan za liberalizaciju tržišta usluga – usvojen na Vladi RH 29. travnja 2020. – Provedeno 17/18 mjera (od jedne je mjere MFIN odustao)

Odvjetnici		
1	Omogućiti dodatno odstupanje od fiksnih tarifa za odvjetničke usluge ukidanjem obveze pridržavanja minimalnog iznosa satnice	Provedeno
2	Dodatno sniziti ograničenja oglašavanja i reklamiranja odvjetničke djelatnosti	Provedeno
3	Omogućiti hrvatskim odvjetnicima obavljanje odvjetničke djelatnosti u trgovačkim društvima u drugim državama članicama EU-a	Provedeno
4	Ukinuti obvezu podnošenja obavijesti Hrvatskoj odvjetničkoj komori o namjeri obavljanja radnji (osim kod radnji zastupanja) u Hrvatskoj za odvjetnika iz države članice Europske unije koji nije upisan u Imenik stranih odvjetnika	Provedeno
Javni bilježnici		
5	Skratiti vrijeme radnog iskustva nakon položenog pravosudnog ispita za stjecanje uvjeta za polaganje javnobilježničkog ispita	Provedeno
6	Odrediti kraće trajanje uvjeta radnog staža nakon položenog pravosudnog ispita potrebnog za imenovanje javnih bilježnika	Provedeno
Porezni savjetnici		
7	Kvalificirane kandidate izuzeti iz obveze polaganja dijelova stručnog ispita za porezne savjetnike	Provedeno
8	Dio stručnog ispita za porezne savjetnike koji se polaže samo usmeno urediti da se polaže u pisanom obliku	Provedeno
9	Odobriti pravo polaganja stručnog ispita za kandidate sa završenim diplomskim odnosno magistarskim studijem i s tri godine relevantnog radnoga iskustva	Provedeno
10	Odobriti pravo polaganja stručnog ispita za kandidate sa specijalističkim studijem i s pet godina relevantnog	Provedeno

	radnog iskustva	
11	Definirati neovisan žalbeni postupak za kandidate koji pristupaju stručnom ispitu za porezne savjetnike	Provedeno
Revizori		
12	Kandidatima sa zvanjem prvostupnika (180 ECTS) i kandidatima s najmanje pet godina iskustva u obavljanju revizije dopustiti polaganje revizorskog ispita – umjesto da je potrebno imati poslijediplomsko obrazovanje (300 ECTS)	Nije provedeno
13	Priznati relevantne ispite i kvalifikacije (stručne kvalifikacije stečene u Hrvatskoj ili na međunarodnoj razini) u pogledu izuzimanja iz djela polaganja ispita	Provedeno
14	Ukinuti obvezu pohađanja stručnog osposobljavanja za polaganje revizorskog ispita za kandidate koji ispunjavaju propisane razine formalnog obrazovanja	Provedeno
15	Sniziti doprinose za članove Hrvatske revizorske komore	Provedeno
16	Sniziti trošak osposobljavanja za revizore	Provedeno
Geodeti		
17	Ukinuti obvezatnost komorskih smjernica u pogledu vremenskog opsega potrebnog za obavljanje pojedinog geodetskog posla	Provedeno
Peljari		
18	Proširiti primjenu svjedodžbe o izuzeću od obveznog peljarenja	Provedeno

Prvi akcijski plan za liberalizaciju tržišta usluga – usvojen na Vladi RH 31 listopada 2019 – Provedeno 18/20 mjera, a 2 mjere će se provesti 2025)

Energetski certifikatori		
1	Ukinuti proceduru re-licenciranja za energetske certifikatore svakih 5 godina	Provedeno
2	Ukinuti obvezno osiguranje od profesionalne odgovornosti za energetske certifikatore	Provedeno
3	Ukinuti obvezu dostave dokaza za energetske certifikatore da osoba nije kažnjavanja	Provedeno
Arhitekti		
4	Ukinuti zahtjev u pogledu prebivališta za arhitekta u Hrvatskoj	Provedeno

	Ljekarne	
5	Ukinuti prekomjerne minimalne zahtjeve u pogledu prostora za pružanje ljekarničke djelatnosti	Provedeno
6	Smanjiti ograničenja za oglašavanje ljekarni	Provedeno
7	Smanjiti ograničenja u pogledu radnog vremena ljekarni	Provedeno
	Fizioterapeuti	
8	Zainteresiranim stranama omogućiti jednake uvjete pristupa otvorenim javnim natječajima za pružanje usluga fizikalne terapije	Provedeno
9	Smanjiti ograničenja u pogledu oglašavanja fizioterapeuta i troškova oglašavanja	Provedeno
	Turistički vodiči	
10	Ukinuti županijsku fragmentarnost ispita za turističke vodiče i uvesti jedinstven nacionalni ispit (s više modula)	Biti će provedeno u 2025.
11	Smanjiti popis zaštićenih lokaliteta (za koje je potrebno polaganje stručnog ispita)	Biti će provedeno u 2025.
	Voditelji turističkih agencija	
12	Ukinuti obvezu turističkih vodiča i voditelja turističkih agencija iz drugih država EU/EGP za podnošenjem izjave glede stručne kvalifikacije isključivo na propisanom obrascu	Provedeno
13	Ukinuti obvezu ispunjavanja uvjeta kojima se propisuje kako voditelj poslova turističkih agencija aktivno zna najmanje jedan svjetski jezik (razine B2 prema stupnjevima Zajedničkog europskog referentnog okvira u razumijevanju i govoru) i poznaje još jedan svjetski jezik (razine A2 prema stupnjevima Zajedničkog europskog referentnog okvira u razumijevanju i govoru) te poznaje hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za obavljanje poslova voditelja poslova	Provedeno
14	Ukinuti obvezu jedne godine radnog iskustva na odgovarajućim poslovima u turističkoj agenciji ili sličnim poslovima u turizmu	Provedeno
	Odvjetnici	
15	Ukinuti ograničenja djelatnosti unutar podružnice za europske odvjetnike koji obavljaju djelatnost pod nazivom iz matične države	Provedeno
16	Uvesti mogućnost zasnivanja radnog odnosa s odvjetnikom koji samostalno obavlja odvjetničku djelatnost	Provedeno

	kao poslodavcem	
17	Ukinuti ograničenje uspostavljanja samo jednog odvjetničkog ureda	Provedeno
18	Ukinuti prekomjerne zahtjeve za upis u Imenik stranih odvjetnika	Provedeno
19	Ukinuti prestanak prava registracije odvjetniku koji više od 6 mjeseci bez opravdanog razloga ne obavlja djelatnosti	Provedeno
20	Ukinuti prekomjerne zahtjeva u pogledu smanjivanja kriterija za polaganje ispita iz poznavanja pravnog poretka RH koji se odnose na europske odvjetnike, a vezani su uz priznavanje kvalifikacija za pristup odvjetništvu	Provedeno

Prilog II. OECD PMR metodologija

- Novo izvješće PMR 2023 – hrvatsko gospodarstvo okvirno unutar prosjeka OECD-a

Deregulacija pristupa tržištu

Kada se usporede izvješća PMR 2018 i 2023, hrvatsko gospodarstvo ostvarilo je deregulaciju za 20% (sniženje reguliranosti s 1.72 na 1.39), a nastavno na već otprije provedena deregulacija za 30%. Naime, prema PMR 2018 Hrvatska je već ušla u prosjek EU-a i OECD-a, dok je prema PMR 2013 bila među najreguliranijima gospodarstvima unutar tog okvira.

Hrvatsko gospodarstvo je zbog velikog opsega državnih poduzeća prema području uplitanja države u tržište (*Distortions Induced by State Involvement*), 12% reguliranije od prosjeka OECD-a, a nakon deregulacije za 10% u odnosu na PMR 2013. S druge strane, hrvatsko gospodarstvo je 6% niže regulirano od prosjeka OECD-a u području koje mjeri prepreke pristupu tržištu (*Barriers to Domestic and Foreign Entry*), uz deregulaciju za 30% u odnosu na PMR 2013 te postignutu razinu regulacije kao u Estoniji, Latviji, Sloveniji, Italiji i Finskoj. Pritom Hrvatska u mnogim sektorima (više) ne regulira cijene i tarife, osim primjerice kod bilježnika, odvjetnika i lijekova na recept.

Profesionalne usluge

Glavne profesionalne usluge (računovođe, arhitekti, inženjeri, agenti za nekretnine i odvjetnici zajedno) značajno su ispod prosjeka OECD-a (25%) i EU-a (30%) te unutar deset najmanje reguliranih unutar EU-a; pritom su navedene profesije manje regulirane od Latvije, Litve, Poljske, Češke, Slovačke, Slovenije, Njemačke, Austrije, Mađarske, Italije i Luksemburga, a više nego u sjevernoeuropskim zemljama, Španjolskoj i Švicarskoj, dok Italija, Austrija, Mađarska, Slovenija i Slovačka prednjače po regulaciji unutar EU-a. Nastavno na rezultate liberalizacije tržišta usluga kod pojedinih profesija, može se vidjeti sljedeće: Doprinos ukupnom rezultatu daje odsutnost licenciranja i bilo kakve regulacije računovodstvenih usluga (0.00), čije je uvođenje spriječeno prije više godina. Usluge arhitekata (0.86) su 45% i usluge inženjera (0.86) 35% niže regulirane od prosjeka OECD-a, a tržište je već otprije otvoreno prema cijelom OECD-u i WTO-u. Usluge agenata i posrednika u prometu nekretnina (0.71) relativno su nisko regulirane, ipak, a zbog velike su konkurencije blago iznad prosjeka OECD-a, odnosno okvirno kao u Danskoj i Francuskoj, a manje

nego u Australiji, Austriji, Mađarskoj, Italiji, Sloveniji i Švedskoj. Usluge odvjetnika (3.14) su unatoč visokoj regulaciji regulirane blago niže od prosjeka OECD-a, na razini Danske, Norveške i Belgije, a niže nego u Švicarskoj, Njemačkoj, Mađarskoj, Češkoj, Poljskoj, Sloveniji, Estoniji, Latviji, Litvi, Luksemburgu, Grčkoj, Irskoj i na Islandu; dakle, niže od kontinentalno-europskih i baltičkih zemalja sa usporedivim pravnim sustavima. Usluge bilježnika (5.71) su unatoč visokoj regulaciji okvirno na razini kao u usporedivim kontinentalnim pravnim sustavima (Slovačka, Luksemburg, Estonija, Latvija, Mađarska, Njemačka, Austrija i dr.) u kojima to nije tržišna djelatnost (što OECD uzima u obzir).

Trgovina

Sektor distributivne trgovine (1.42) je iznad prosjeka OECD-a. Uz to, usluge prodaje lijekova odnosno ljekarni (4.50) dvostruko su iznad prosjeka OECD-a i najviše unutar EU-a (zajedno s Finskom) u pogledu regulatornih ograničenja.

Digitalne usluge

Zbog novog zakonodavnog okvira EU-a za digitalne usluge (*Digital Markets*), reguliranost EU-a i Hrvatske niža je u usporedbi s podacima za 2018. (kako se radi o novom području) te niža nego u Kanadi, Australiji, Čileu i ne-EU zemljama.

Mrežne usluge

Mrežne usluge (*Network Services*) ispod su prosjeka OECD-a, a telekomunikacije i duplo niže. Konkretno, energetika (1.15) je 14% niže regulirana od prosjeka OECD-a; niže nego u Kanadi, Čileu, Izraelu, Japanu, Koreji, Finskoj, Poljskoj, Mađarskoj, Norveškoj, a okvirno kao u Slovačkoj i Švedskoj. Pritom je regulacija energetske usluge snižena za 30% u odnosu na prethodno izvješće, a u slučaju prirodnog plina još više. Nadalje, promet (0.82) je 35% ispod prosjeka OECD-a; niže nego u Australiji, Austriji, Čileu, Češkoj, Sloveniji, Švicarskoj, Estoniji, Latviji, Litvi, Finskoj, Mađarskoj, Irskoj i dr.

Javna nabava

Javna nabava (0.07) je otvorena i kompetitivna.

Primjeri regulatornih zahtjeva i reformi u području usluga

[Na stranici OECD-a](#), pod „*Underlying data*“, u velikoj se bazi podataka mogu vidjeti metodologija, pokazatelji, poveznice na izvore i informacije te **na temelju opsega PMR metodologije** primjeri i dalje postojećih regulatornih zahtjeva koji mogu otežavati pristup tržištu i konkurenciju, kao i primjeri provedenih reformi koji imaju gospodarski učinak na pravo poslovnog nastana i slobodu pružanja usluga.

Primjeri regulatornih zahtjeva u području usluga: procedura ispunjavanje minimalnih tehničkih uvjeta u području trgovine; propisivanje posjedovanja skladišta robe kako bi se mogla obavljati internetska trgovina; nemogućnost internetske trgovine lijekovima; pojedina ekskluzivna prava farmaceuta, agenata za nekretnine, sudskih vještaka, odvjetnika i bilježnika; obvezna članstva u strukovnim komorama za arhitekate, inženjere, odvjetnike i bilježnike; teritorijalno ograničenje osnivanja ljekarni i bilježničkih ureda; ograničenja vlasničkih udjela u odvjetničkim društvima samo na odvjetnike; nemogućnost trgovanja dionicama odvjetničkih društava na burzi; nepostojanje javno dostupnih informacija o mogućnostima pregovaranja cijena odvjetničkih usluga; zabrana oglašavanja javnih bilježnika; fiksne tarife za odvjetnike i bilježnike; ograničenja multidisciplinarne suradnje kod pravnih profesija i dr. Štoviše, s obzirom na prekomjernu regulaciju pravnih profesija, pokazatelj o intervencijama države u poslovne operacije uslužnog sektora (*Involvement in Business Operations in Service Sectors*) sa 2.43 odstupa od prosjeka OECD-a. Naime, bilježnici i odvjetnici susreću se s ograničenjima u pogledu vlasničkih udjela i glasačkih prava (rezerviranim samo za svaku od tih profesija), multidisciplinarne suradnje s drugim profesijama i zabranom oglašavanja bilježnika.

Primjeri provedenih reformi u području usluga: deregulirane cijene taksi usluga (uz otvorenost tržišta bez ograničenja broja dozvola); kompetitivan sustav trgovine i distribucije mnogih vrsta proizvoda, uz mogućnost online prodaje, osim lijekova koji se izdaju na recept; odsutnost testa ekonomske potrebe kao osnove za dozvolu otvaranja trgovačkog centra; odsutnost protekcionizma glavnih profesija na osnovi državljanstva; priznavanje obrazovnih titula i profesionalnih ispita iz drugih zemalja (barem EU); odsutnost zabrane oglašavanja odvjetnika, farmacije, arhitekata, inženjera, agenata za nekretnine, računovođa (i mnogih drugih usluga); odsutnost teritorijalnih ograničenja i deregulacija tarifa/cijena arhitekata, inženjera, agenata za nekretnine, računovođa (i mnogih drugih usluga te mogućnost slobodnog ugovaranja cijene pravnog savjetovanja unatoč tarifi); mogućnost multidisciplinarne suradnje arhitekata, inženjera, agenata za nekretnine, računovođa (i drugih usluga); više načina za ispunjavanje

kvalifikacijskih uvjeta za arhitekate i inženjere; smanjen broj profesionalnih rezerviranih profesionalnih prava te odsutnost takvih rezerviranih monopola ovlaštenih arhitekata i inženjera na uređenje interijera i krajobraza, studije izvodljivosti, upravljanje troškovima gradnje (osim što imaju dijeljena prava koja se odnose na proces gradnje); odsutnost ekskluzivnih prava odvjetnika na poslovno savjetovanje i inkorporaciju poslovanja; odsutnost ograničavanja vlasničkih i glasačkih prava te pravnog oblika kod arhitekata, inženjera, agenata za nekretnine, računovođa (i mnogih drugih usluga); odsutnost kontrole konkurencije u području distribucije, opskrbe i skladištenja plina; otvoreno tržište za putnički i teretni željeznički prijevoz; odsutnost regulacije cijena vodnog prijevoza kada nema obvezujuće javne usluge; otvoreno tržište za konkurenciju u području generacije i opskrbe električnom energijom i plinom; postojanje organiziranog tržišta za trgovinu električnom energijom (CROPEX); postojanje barem jednog alata za usporedbu cijena plina; slobodan odabir opskrbljivača punjenja električnih vozila na javnim površinama; smanjen opseg posebnih glasačkih prava države te odsutnost takvih ograničavajućih prava u sektorima plina i telekomunikacija; otvoreno tržište telekomunikacija, plina, električne energije i (svih vrsta) prijevoza; otvoren, nediskriminativan, kompetitivan, transparentan i elektronički dostupan sustav javne nabave; digitalno (*one-stop-shop*) pokretanje poslovanje (sustav START), bez obveze izrade pečata, objave u Narodnim novinama i ovjere online osnivanja kod bilježnika; oslobođenje osnivanja obrta od plaćanja naknade i snižena sudska pristojba za osnivanje d.o.o.-a; Jedinствена kontaktna točka za usluge (psc.hr) i Kontaktna točka za proizvode s ažuriranim informacijama o procedurama za pokretanje poslovanja te licencama za pristup tržištu (usluga i roba); ograničeni broj licenci koje traže obnavljanje; zakonski propisano načelo šutnje administracije i načelo „samo jednom” (*Once-Only Principle*) koji se primjenjuju u sve više slučajeva.

➤ Prethodno izvješće PMR 2018

Prema OECD-ovim podacima iz petogodišnjeg izvješća *Product Market Regulation* (PMR 2018 u odnosu na PMR 2013), **ukupna reguliranost hrvatskog gospodarstva i tržišta usluga snižena je s najviše razine (prilikom ulaska u EU) na prosječnu razinu EU-a i OECD-a** (ispred Poljske, Slovačke, Malte, Bugarske, Rumunjske, Austrije, Francuske i Belgije). U međuvremenu je navedena reguliranost snižena ispod tog prosjeka (prema OECD-ovoj simulaciji olakšanog pokretanja poslovanja putem sustava START), čime se Hrvatska okvirno nalazi na istoj razini reguliranosti kao Češka, Slovenija, Mađarska, Estonija i Latvija. U okviru navedenog rezultata, okvirno prosječna razina reguliranosti tržišta usluga i glavnih tržišnih profesija odnosi se na računovođe, arhitekate, inženjere, agente za nekretnine, taksiste i cestovni promet, energetiku, telekomunikacije, trgovinu, javnu nabavu, strana ulaganja te pokretanje poslovanja trgovačkih društava i obrta. Pritom je ukupna reguliranost pristupa tržištu usluga među deset najnižih na

unutarnjem tržištu EU-a i blago ispod prosjeka OECD-a. S druge strane, ljekarne su među najreguliranijima u odnosu na EU i OECD (uz Luksemburg, Španjolsku i Maltu). Također, pravne usluge (odvjetnici i bilježnici) reguliranije su od prosjeka EU-a, ali na razini usporedivih država (Estonija, Mađarska, Slovenija, Poljska, Češka, Slovačka i dr.).

Više informacija

- Hrvatska je prema izvješću (PMR 2013) imala najreguliranije gospodarstvo (sa 2,08) kada je pristupilo na unutarnje tržište Europskog gospodarskog prostora. S druge strane, prema novom izvješću (PMR 2018) zabilježeni rezultat Hrvatske je 1,43, što je unutar prosjeka EU-a i OECD-a. Prema tome je Hrvatska bila na razini zemalja kao što su Island, Čile, Japan i Izrael, a s manje regulacije unutar EU-a od Poljske, Slovačke, Malte, Bugarske, Rumunjske, Austrije, Francuske i Belgije.
- Ipak, kada se u realnom vremenu gleda i e-registracija poslovnog nastana (*Administrative Burden on START-ups*), Hrvatska se od kraja 2019. godine nalazi ispod prosjeka EU-a i OECD-a (s najviše 1,35, prema OECD-ovoj simulaciji), a uz realne korekcije određenih podataka (*Interaction with Interest Groups*) i niže, s obzirom da postoje javna savjetovanja s pojedinim zainteresiranim dionicima. Time se Hrvatska okvirno nalazi na razini usporedive Češke, Slovenije, Mađarske, Estonije i Latvije.
- Gledajući dva glavna segmenta koje PMR izvješće mjeri, Hrvatska je s 1,82 iznad prosjeka EU-a i OECD-a prema utjecaju države kroz javna poduzeća (*Distortions Induced by State Involvement*), dok je s 1,05 ispod tog prosjeka prema **regulaciji pristupa tržištu** (*Barriers to Domestic and Foreign Entry*), a gdje se gledaju registracija poslovnog nastana, pristup tržištu usluga u više sektora te trgovina i ulaganja. Konkretno, Hrvatska je prema regulaciji pristupa tržištu među deset najmanje reguliranih država EU-a na unutarnjem tržištu, na razini Nizozemske, Estonije i Mađarske, a manje regulirana od usporedive Češke, Slovačke, Poljske i Rumunjske. Kako je uveden elektronički poslovni nastan, razina reguliranosti pristupa tržištu je prema OECD simulaciji snižena na 0,92, ispod razine Slovenije.
- Vezano uz **regulaciju uslužnih sektora** (*Barriers in Services Sectors*), Hrvatska je s 2,22 među 10 država EU-a s manjom **razinom reguliranosti**, a ujedno manjom od primjerice Latvije, Slovačke, Poljske i Rumunjske. Pritom je Hrvatska blizu prosjeka OECD-a i oko 10 % ispod prosjeka EU-a.
- U slučaju **glavnih tržišnih profesionalnih usluga** (*Professional Services*), kao što su računovođe, arhitekti, inženjeri građevinarstva, agenti za nekretnine i odvjetnici, Hrvatska je s 1,48 ispod prosjeka EU-a i OECD-a. Pritom je hrvatsko tržište profesionalnih usluga profesija manje regulirano od usporedivih tržišta Poljske, Latvije, Slovenije, Češke, Slovačke, Njemačke, Austrije, Rumunjske i Bugarske. Također, Hrvatska gotovo najmanje regulira tržišne profesije među državama Srednje Europe koje dijele sličan kontinentalni regulatorni okvir. Nadalje, **reguliranost odvjetnika u okviru je usporedivih država Srednje**

Europe (kao i kod bilježnika), premda je blago iznad EU prosjeka. U odnosu na prethodno PMR izvješće, regulacija odvjetnika blago je snižena (s 5,08 na 3,85), odnosno niža je nego u Mađarskoj, Poljskoj, Češkoj, Slovačkoj i Sloveniji. Nadalje, **snižena je regulacija arhitekata i inženjera** (kod arhitekata s 3,85 na 1,15) tako da je ispod prosjeka EU-a i OECD-a, dok su inženjeri okviru prosjeka EU-a. Također, **Hrvatska je među desetak država članica EU-a koje nemaju licenciranje računovođa (0,00).**

- **Sektor distributivne trgovine (*Retail Distribution*)** otvoren je konkurenciji i s 1,22 nešto manje reguliran od prosjeka EU-a i OECD-a, uključujući usporedbu s Latvijom, Poljskom i Slovačkom. S druge strane, prodaja lijekova odnosno ljekarne su s 4,50 među najreguliranijima unutar EU-a, a samo manje od Luksemburga i Španjolske.
- **Reguliranost sektora mrežnih usluga (*Network Sectors*)** snižena je na razinu blago iznad prosjeka EU-a i OECD-a (s 2,25 na 1,53), a niža je nego primjerice u Latviji, Litvi, Poljskoj i Rumunjskoj. Pritom su snižene regulacije u energetici (s 3,02 na 1,49), od električne energije (s 3,85 na 1,50) do prirodnog plina (s 2,16 na 1,48). Također, snižene su regulacije prometu (na 2,15), a regulacija cestovnog prometa (uključujući taksiste) među najnižima je na unutarnjem tržištu. Regulacija telekomunikacija je s 0,35 u EU prosjeku i značajno niža od prosjeka OECD-a. Pritom regulacije mobilnih telekomunikacija gotovo nema (0,02), kao i u svega nekoliko država članica EU-a poput Češke i Estonije.

Prilog III. Javne politike Unije za liberalizaciju jedinstvenog tržišta usluga i očekivani gospodarski učinci

U velikoj strategiji 30 godina jedinstvenog tržišta Komisija ističe problem neopravdanih prepreka među kojima su nepotpuna provedba i primjena pravila jedinstvenog tržišta, **različite administrativne prakse i nacionalne regulative, složene procedure, nerazmjerni zahtjevi za upućivanje radnika i usluge**. Pritom su usluge važne jer čine oko 70 posto BDP-a i zaposlenosti unutar Unije. Spominje se **važna uloga SMET-a u rješavanju konkretnih prepreka, usmjerenih i na pojednostavljenje ograničenja za pružatelje profesionalnih usluga**. Komisija smatra kako treba **ojačati suradnju s državama članicama u razmjeni informacija**, kako bi se osigurala učinkovita provedba pravila jedinstvenog tržišta **u odnosu na moćne stečene interese**.

Godišnje izvješće o jedinstvenom tržištu i konkurentnosti za 2024 ističe kako se posebna pozornost treba posvetiti neopravdanoj prekomjernoj regulaciji kroz regulatorne reforme. Zato je važan rad Radne skupine za osiguravanje primjene pravila jedinstvenog tržišta (SMET) koja može pomoći u uklanjanju prepreka jedinstvenom tržištu. Funkcionalno jedinstveno tržište predstavlja temeljni stup konkurentnosti Unije, a mjeri se prema dva pokazatelja: KPI 1 – prekogranična integracija odnosno trgovina uslugama trebala bi povećati udio u BDP-u EU-a u odnosu na 7,5% 2022; KPI 2 – deficit sukladnosti zbog kojega je Europska komisija pokrenula postupke povrede zbog nepravilno prenesenih direktiva trebao bi se na razini EU-a smanjiti s 1,2% 2023. na 0,5%.

Godišnje izvješće o jedinstvenom tržištu za 2023 Europske komisije navodi važnost **suradnje Komisije i nacionalnih institucija** kroz **sustavni i strukturirani mehanizam za suradnju, razvoj i provedbu javnih politika za upravljanje jedinstvenim tržištem usluga**. Navedeno je bitno s obzirom da su **usluge temeljni inputi za proizvodnju, generirajući oko 38 % dodane vrijednosti industrije**.

Godišnje izvješće o jedinstvenom tržištu za 2022 Europske komisije navodi kako smanjivanje regulatorne restriktivnosti u području usluga može povećati konkurentnost, produktivnosti, ulaganja i inovacije. Konkretno, **Komisija procjenjuje kako bi u slučaju ambiciozne provedbe reformi usmjerenih na smanjivanje regulatornih prepreka uslugama na razinu prosjeka pet najmanje reguliranih država članica doprinijelo rastu BDP-a EU-a za dodatnih 2,5 postotnih bodova**. Pritom se Komisija poziva na ažurirani indikator restriktivnosti profesionalnih usluga iz 2021. godine koji se odnosi na sedam ključnih profesija. Navedeno se izvješće poziva na ekonomsku analizu Komisije o gospodarskom učinku EU regulacije uslužnog sektora (A general equilibrium analysis of the economic impact of the post-2006 EU regulation in the services sector) iz 2022. godine, prema kojemu regulatorne reforme usmjerene na uklanjanje prepreka uslugama imale bi pozitivan učinak na rast BDP-a EU-a. Reforme provedene tijekom 2007.–

2017. godine ostvarit će do 2027. godine kumulativni doprinos rast BDP-a od 2,1%, dok se u slučaju ambicioznih reformi (koje bi dovele do deregulacije na razini pet najniže reguliranih država članica) procjenjuje **dodatni potencijal rasta na 2,5% 2027. godine.** Kumulativna kombinacija navedenog ostvarenog i potencijalnog doprinosa ambicioznih reformi u području usluga dalo bi stoga **ukupan doprinos rastu BDP-a Europske unije od 4,6% do 2027. godine, uz povećanje zaposlenosti za oko 360 000.**

Godišnje izvješće o jedinstvenom tržištu za 2021 Europske komisije navodi kako se Direktiva o uslugama odnosi na djelatnosti koje čine 46 % BDP-a EU-a te da bi potpuna implementacija ove direktive na razini EU-a mogla povisiti razinu BDP-a za 1,7 %. Navodi se podatak kako su 2011. godine usluge stvarale 40 % dodane vrijednosti industrijske proizvodnje i izvoza te da se 25% do 60 % zaposlenosti u industriji odnosi na usluge. Pritom je ključna gospodarska uloga sektora profesionalnih i poslovnih usluga koji predstavlja 13% ukupne dodane vrijednosti europskog gospodarstva i pruža ključne inpute za mnoge ekosustave. Kao primjer se navodi kako zelena tranzicija europskog gospodarstva u nemalom dijelu ovisi o rezultatima građevinskog sektora. Potpuna institucionalna provedba navedenog zakonodavstva Unije važan je segment europskog strateškog okvira Komisije kroz akcijski plan za jedinstveno tržište i dokument kojim su utvrđene prepreke, među kojima su tematski relevantni prekomjerni regulatorni zahtjevi i složene administrativne procedure za profesionalne usluge. Pritom se u pogledu glavnih profesionalnih usluga navode **registracija pri strukovnoj komori, ograničenja multidisciplinarnosti i osiguranje od odgovornosti; prekomjeran broj dokumenata** (ovjerene kopije i prijevodi, originali), **dodatni nacionalnu zahtjevi** koji zahtijevaju dodatne obveze usklađivanja; **zahtjevi za osiguranje od odgovornosti, mnoštvo dokumentacije** (ovjerene kopije i prijevodi, originali); **izostanak uzajamnog priznavanja.**

Također, prema analizi Ostvarenje jedinstvenog tržišta usluga Europskog parlamenta iz 2022., **smanjivanje prepreka koje ograničavaju slobodu pružanja usluga može u dva dugoročna scenarija donijeti europskom gospodarstvu dodatnih 279 do 457 milijardi EUR rasta BDP-a na godišnjoj razini.** U analizi se koristi tzv. gravitacijski model kojim se u milijardama EUR mjeri učinak uklanjanja prepreka na udio unutarnje trgovine uslugama u BDP-u (iz 2019.) i ukupan opseg izvoza usluga na unutarnjem tržištu, uključujući specifičnosti prekogranične geografske blizine i udaljenosti. Pritom se **koriste podaci o regulatornoj restriktivnosti iz OECD-ove metodologije *Product Market Regulation 2018*** te se među pet područja prepreka primarno gledaju prepreke u sektoru usluga. Analiza pretpostavlja dva scenarija dinamike reformi na tržištu usluga koje se mjere u razini deregulacije: 1. **glavni scenarij pretpostavlja smanjivanje regulatornih prepreka za 50% u odnosu na najbolje države članice** (s najnižom razinom regulacije usluga); 2. **ambiciozni scenarij pretpostavlja deregulaciju od 80 % u odnosu na najbolje države članice.** Pritom se iznose podaci za glavni scenarij koliki bi učinak svaka država članica EU-a mogla očekivati u pogledu dodatnog rasta udjela izvoza usluga u BDP-u;

za Hrvatsku je to barem 3,5%. Navodi se kako učinci nisu isti za sve države članice te da sve države članice mogu očekivati koristi od uklanjanja prepreka. Također, kao **glavne prepreke provedbi Direktive o uslugama ističu se fragmentirana nacionalna pravila za usluge, prekomjerni administrativni zahtjevi i složene procedure za usluge** te nedostupnost informacija o pravilima.

U dokumentu Europske komisije iz 2020. o utvrđivanju i uklanjanju prepreka na jedinstvenom tržištu, ističe se kako smanjenje restriktivnosti reguliranja inženjera i arhitekata ima **potencijal povećanja ulazaka na tržište od strane novih pružatelja usluga** za 10 do 18%. Pritom su troškovi ispunjavanja nacionalnih procedura barem 10.000 EUR. Dodatno, analiza Komisije pokazuje kako smanjenje regulatorne restriktivnosti usluga računovođa i poreznih savjetnika ima potencijal povećanja stope ulazaka na tržište od strane novih pružatelja usluga za oko 15%. Pritom je procijenjeni trošak ispunjavanja administrativnih zahtjeva barem 10.000 EUR. Također, analiza Komisije procjenjuje kako bi smanjenje reguliranosti pravnih usluga povećalo stopu novih ulazaka za oko 13%.

Prema relevantnoj analizi Svjetske banke Odobrenje za natjecanje: Reforma reguliranih profesija u Hrvatskoj iz 2020. veća tržišna konkurencija u uslugama može biti motor rasta. Pritom se ova analiza referira na istraživanje Svjetske banke prema kojemu bi Hrvatska imala najveći učinak u smislu rasta produktivnosti među državama članicama EU-a. Konkretno, ukupna faktorska **produktivnost bi prosječno mogla porasti za 5,7% ukoliko bi se uklonile restriktivne regulacije** koje štite manje produktivne firme u odnosu na produktivnije i efikasnije konkurentske firme. Nadalje, u analizi se ističe kako **usluge osiguravaju i ključne inpute za industrijsku proizvodnju**. Također, reforma regulacije profesija povećala bi mogućnosti za rad, s obzirom da restriktivni zahtjevi za licenciranje smanjuju krug pružatelja usluga ograničavajući tko ima pravo poslovati te odvrćući ulazak i rast poduzeća. Glavni razlog za fragmentirane reforme i izazove oko provedbe liberalizacije Svjetska banka vidi u stečenim interesima postojećih tržišnih igrača, a to se može prevladati integriranjem regulatornih aktivnosti i komuniciranjem međusektorske prirode reformi. Nastavno na ovu temu, prema analizi Svjetske banke Reforme produktivnosti mogu potaknuti rast i životni standard u Hrvatskoj iz 2023., ističe problem **neefikasnosti tržišta usluga kao posljedicu regulacija profesionalnih usluga koje su u Hrvatskoj restriktivnije od prosjeka OECD-a** – prema izvješću PMR 2018. Takva ograničenja štite postojeće firme i povećavaju ulazne troškove te stoga mogu utjecati **na produktivnost u gospodarstvu** s obzirom da smanjuju dostupnost posredničkih usluga visoke kvalitete koje firme koriste. Stoga **Svjetska banka predlaže smanjivanje regulacija koje ograničavaju konkurenciju na tržištu profesionalnih usluga**. Može se očekivati pozitivan učinak na povećanje produktivnosti, raspodjelu resursa i snižavanje gospodarskih troškova ulaska na tržište, uz pozitivne učinke prelijevanja. Zato Svjetska banka ističe **važna uloga institucija i kreatora javnih politika u poticanju tržišne konkurencije**.